

“CiU ha guanyat malgrat el seu candidat”

Els resultats electorals dibuixen una Catalunya decantada cap a partits d'obediència catalana?

—Cal fer la suma dels diputats dels partits d'obediència catalana i comparar-los amb la suma dels diputats de partits unionistes. En unes eleccions espanyoles, els partits unionistes sempre treien més bon resultat. Et pregunten qui vols de president a Espanya i és lògic que els partidaris de les opcions unionistes hi vagin tots i els que pensen que allò no és casa seva, no hi vagin tant. Partiem d'una situació que hi havia 33 diputats de partits unionistes —ja no dic si cadascun ho és o no— i 14 de partits d'obediència catalana. Ara hem passat de 14 a 22 i els unionistes han baixat de 33 a 25. Continua havent-hi més pes dels unionistes, però la diferència és significativa, sobretot tenint en compte que tots els pronòstics indicaven el contrari. Catalunya ha mostrat una gran capacitat de resistència a l'hora de definir el seu propi estil polític.

—La victòria de CiU és un aprovat a les retallades del govern o una acceptació de l'aposta de CiU pel pacte fiscal?

—Estrictament, ni l'una cosa ni l'altra. Convergència la premien perquè governa, fins i tot quan allò que decideix no ens acaba d'agradar. Estem resignats que les mesures que es prenen no ens agradin. És perquè la gent pensa que, si més no, es fa alguna cosa. “Que manin! Sigui què sigui, però que decideixin”, pensa la gent.

Al pacte fiscal, no hi veig el ganxo, entre més coses perquè els qui entenen què és això del pacte fiscal, aquells que podrien estar motivats, també saben que no és possible. És a dir, que si jo hagués hagut de votar CiU pel pacte fiscal, m'hauria hagut de fer trampes al solitari, perquè no se'n sortiran. El pacte fiscal és un argument de consens —el pacte fiscal de veritat, que és el concert econòmic—, però els que saben

El sociòleg Salvador Cardús (Terrassa, 1954) analitza els resultats electorals. No dóna gaires esperances al pacte fiscal; diu que el grup propi és el menor dels problemes del PSC i afirma que, de la nova ERC, “n'agrada la música però no en sabem la lletra”.

de política descarten que es pugui aprovar.

La meva sensació és que allò que pesa és aquesta sensació de govern fort, que sí que ha tingut un efecte positiu sobre una part de l'electorat.

—Ha pesat més això que no les propostes del candidat Duran i Lleida?

—Convergència ha pujat malgrat el candidat. Amb un altre perfil de candidat, potser hauria pogut aspirar a uns resultats encara més bons. També s'ha de dir que Duran i Lleida cobreix uns sectors que també formen part de CiU. Però no ha estat el candidat, que ha donat més força a CiU. Fins i tot la campanya electoral posava al cartell Duran Lleida i el president Artur Mas, que és qui té ara mateix una forta credibilitat.

—Però la campanya també proposava “escollar la cartera” i no consignes sobiranistes, que no agraden tant en Duran i Lleida.

—Duran i Lleida ha hagut de fer equilibris, ha hagut de desdibuixar

una mica el seu perfil per tal de poder acontentar els sectors més sobiranistes i també jugar la carta de l'espoliació fiscal, que no és pas una carta que hagi jugat, històricament. Sigui com sigui, ara la juga perquè la juga el partit, però no li hem sentit encapçalar aquesta qüestió. Crec que Duran i Lleida ha acabat fent una bona campanya, però insisteixo que no crec que el ganxo electoral fos ell mateix.

—No hi ha esperances, doncs, en les possibilitats d'un pacte fiscal que posi fi a l'espoliació actual?

—No: ni per oportunitat econòmica —perquè, per als espanyols, és el pitjor moment per a plantejar-ho— ni per raons polítiques —el PP tindrà una gran pressió dels sectors més dretans i homogeneïtzadors. Tindrà poc marge de maniobra per a fer contents els catalans.

—Mariano Rajoy ja ha anunciat una trobada amb les autonomies per a demanar la seva solidaritat en la sortida de la crisi.

—Quan diuen “solidaritat”, jo em poso la mà a la cartera, ja.

—Mariano Rajoy és l'home que anava recollint signatures contra l'Estatut fa quatre anys o el que no diu una paraula més alta que una altra sobre Catalunya?

—Crec que és més aviat el segon. Tota la campanya anticatalana no és estil Rajoy. Probablement, va ser molt forçada per alguns altres sectors que hi havia dins el partit i molt forçada per l'entorn mediàtic espanyol i anticatalà. Però Rajoy és un home molt moderat en les formes, no vol confrontacions ni amb els propis adversaris: ha acabat tenint lideratge dins del partit sense que hi hagi hagut sang. No ha hagut de fer fora ningú; tothom s'ha anat cansant.

—Els enemics continuen dins.

—És allò d'esperar que el cadàver de l'enemic passi per davant de la teva porta. El seu mèrit és que no es precipita, cosa que ara pot anar contra seu, perquè necessitem decisions urgents.

—Dieu que no s'aconseguirà el pacte fiscal, però probablement serà un tema recurrent aquesta legislatura. Mantenir la tensió amb l'estat en temes com l'Estatut o el pacte fiscal és positiu o perjudicial?

—Té un aspecte negatiu, que és que cansa. Com que fins el 2013 no s'han de revisar els acords fiscals, només d'imaginar que durant dos anys haurem de parlar d'això sense que es mogui res, pot arribar a cansar molt. Només aguanta la tensió el fet de viure en una situació econòmica molt adversa, que sí que fa pensar que l'espoliació encara és més greu. Però el fet de mantenir aquesta tensió contínua cansa. O bé Convergència és capaç d'afegir algun horitzó polític a la seva proposta, més enllà de la cartera, que deia Duran, o si no potser acabarem desmobilitzats.

—La tensió creada per l'Estatut va fer créixer l'independentisme?

—La frustració que va causar va fer evident que s'havia acabat una etapa. Això va fer que hi hagués una primera onada de gent que, dèiem, sortia de l'armari: independentistes de tota la vida que s'atrevien a fer-ho públic i a parlar-ne sense complexos. Ara ens trobem en un moment delicat perquè tothom qui ho era ja ho ha dit. Ara hem de veure si estem en condicions d'aconseguir una segona onada d'adhesions i no dependrà tant d'una actitud tan reactiva com la de la humiliació d'un Estatut retallat. Ara hem de construir més en positiu. Si continuéssim amb la mateixa lògica d'abans —de pensar que la humiliació i el retret ja són suficient— em sembla que fariem curt.

—Els resultats del 20N impliquen que el PP ha tocat sostre a Catalunya? Ho tindrà mai tan bé?

—No... això dels sostres, en unes eleccions els toques i a la següent els superes. Depèn. Mentre hi hagi una CiU sòlida, l'espai del PP serà més limitat, i com més creixi Convergència, menys espai per a respirar té el PP. Ara s'ha hagut de menjar Ciutadans i forces que en unes altres eleccions li disputen l'espai. Sembla difícil que en unes altres circumstàncies pugui anar gaire més lluny, però no se sap mai: si CiU té un daltabaix i si el pacte fiscal no funciona i la gent es desenganya perquè totes les mesures econòmiques de Mas no ens porten endavant sinó enrere, i CiU perd pes, el PP encara podria créixer més.

—Per la banda del sector unionista, també sembla difícil que el PP ho

JORDI PÉLAY/ARXIU

pugui tenir mai millor que aquesta vegada, amb la pèrdua de vots del PSC.

—Si amb una circumstància com aquesta, que el PSC perd la meitat dels vots, el PP no és capaç d'aprofitar-ho —en guanya uns quants, però no gaires—, ja no ho farà: això vol dir que el transvasament de vot, si s'havia de produir, ja s'havia produït abans. I sembla que ja no n'hi haurà més, a diferència del que jo havia pensat. Reconec que em vaig equivocar: vaig pensar que el transvasament seria massiu i ha estat irrellevant.

—El PSC ha pagat per la crisi o per la llunyania de Carme Chacón?

—Ha pagat més per la llunyania de la Chacón, pel procés de dissolució intern, per l'error de la campanya —feta només en negatiu—, ha pagat el fet de venir d'un moment inflat: els 25 diputats de la Chacón fa quatre anys sí que era estrany. Caldria tornar tres anys enrere per a entendre què va passar en aquell moment. A més a més, la crisi. Carme Chacón sempre es va mostrar molt propera a Zapatero, era la nineta dels seus ulls. Si Zapatero s'enfonsa, havia d'arrossegar el seu entorn més immediat.

“El PSC ha pagat per la llunyania de Chacón, per la dissolució interna i per una campanya feta només en negatiu”

—La desfeta del PSOE li anirà bé o malament, al PSC, amb vista al seu Congrés? Li donarà opció d'apostar per una direcció i un projecte més catalanista?

—No n'estic segur, perquè la relació amb el PSOE de Madrid és només una petita part del debat que han d'obrir. I gairebé diria que és la més fàcil de resoldre. Però ara mateix el fet que el PSC tingués grup propi a Madrid no li resoldria gens la crisi interna. L'electorat que ha perdut no l'ha perdut pel fet de no tenir grup propi a Madrid. O és capaç de reinventar-se i explicar, en aquests moments i en aquestes circumstàncies, què vol dir ser socialista, què aporten de nou, d'original i de perspectiva de futur, o no se'n surt. Si ho pensen resoldre amb un bon repartiment del pastís perquè no hi hagi ningú descontent i totes les famílies quedin ben representades, no se'n sortiran. Així no se surt de la crisi. Potser tenir un PSOE dèbil els deixa més marge de maniobra, però no els dóna la solució.

—La redefinició del socialisme és un problema seu i de tots els partits socialistes europeus.

—Sí. Això mateix els passa a França i als laboristes britànics. Després d'haver gestionat el creixement, ara potser haurien de decidir com poden gestionar la crisi. Però si quan les coses anaven bé no ho van saber gestionar, ara encara te'n refies menys.

—Iniciativa ha pogut captar vots del PSC i d'indignats a més del seu fidel electorat?

—Sí, perquè hi ha una part dels indignats que s'assembla molt a l'entorn d'Iniciativa, em fa l'efecte. Hi ha una part d'indignats —no els més radicals...

—Els àcrates, no.

—No. Però els indignats de classe mitjana que veuen amenaçat el seu benestar, que se'ls ensorra l'entorn, que tenen tres familiars sense feina, etc., aquest perfil de classe mitjana s'adequa bastant bé al votant d'Iniciativa. Per això no m'estranya que un sector de professors i alumnes d'universitats ben situats vegin perillar aquesta bona situació.

—L'èxit és mèrit del candidat Joan Coscubiela o d'una Iniciativa que arriba a acords amb CiU i Es-

JORDI PLAY/ARXIU

guerra sobre el concert econòmic al Parlament?

—En Coscubiela hi ha tingut un paper molt important. Ha tret ingenuïtat al discurs i hi ha afegit credibilitat: ha tingut una tradició de compromís sindical, ben format, que no diu bajanades, que és rigorós. Ara als catalans ens agrada aquest perfil de l'asceta, de l'atleta. En Coscubiela es veu disciplinat i això li ha fet guanyar aquest espai més ampli. Pel que fa a les qüestions polítiques, em sap greu però de vegades crec que l'electorat no acaba d'entendre coses com si han pactat al Parlament sobre concert econòmic o no. Aquesta informació té un impacte mínim. Els analistes sovint exagerem el paper d'aquests aspectes més polítics; no crec que l'electorat hi pari gaire atenció. És més de fiar el perfil del personatge —si transmet confiança i rigor—, el discurs de campanya —cosa que Iniciativa sempre resol bé, amb el lema de “I a sobre hem de callar?”—. Són missatges que connecten molt bé amb el seu electorat.

—Esquerra ha mantingut els tres diputats (si no canvia res a Girona) gràcies al missatge de renovació de la nova direcció?

—Sí, perquè les expectatives fa molt poc eren molt negatives. Per tant, no és que s'hagi mantingut, és que ha remuntat molt. I això tots els experts en anàlisi d'enquestes i resultats ho diuen.

—S'ha fet evident que hi haurà un canvi de la política d'Esquerra al Congrés?

—Això ja no ho sé tant. No hem arribat a saber tantes coses. La música ha sonat bé. La lletra no la sabem. Sembla que la música sigui més coherent, més pròpia, a diferència de la música i la lletra que havien sonat fins ara, que eren inconsistents amb allò que l'electorat esperava d'Esquerra. Ara, jo diria que la lletra no és escrita. És molt meritori l'esforç que ha fet la nova direcció i els seus candidats, però no sé si en dos mesos has pogut perfil·lar clarament quin serà el teu paper al Congrés.

—Hauria estat positiu que Solidaritat per la Independència (SI) s'hagués sumat a la candidatura d'ERC, Reagrupament, Catalunya Sí?

—No, perquè Esquerra ha d'aconseguir ser la veu d'un independentisme

“Joan Coscubiela ha tret ingenuïtat al discurs d'Iniciativa i hi ha afegit credibilitat. No diu bajanades i és rigorós”

respectable, respectat, que no faci por, que no espanti. No és igual dir, com deia Alfred Bosch, que no té res contra Espanya i no farà discurs antiespanyol que dir que al Congrés dels Diputats s'hi ha d'anar a rebentar Espanya des de dins, com deia Alfons López Tena. Per a mi són discursos radicalment diferents. Per a mi, el discurs de SI, de vegades, ratlla els límits, no ja del bon gust, sinó de la cultura democràtica. Un dels dos diputats d'Esquerra per Barcelona ja m'ha demostrat que es pot contenir; ara espero que en Joan Tardà només ens faci riure al *Polònia*.

—Hi ha un nou Congrés amb majoria absoluta del PP i uns quants

“El discurs de Solidaritat, de vegades, ratlla els límits de la cultura democràtica”

bolets independentistes i sobiranistes de Catalunya i País Basc —inclosa Navarra—, i Galícia...

—Davant d'una majoria absoluta com la del PP, serà una nota de color però no passarà d'aquí.

—Això farà dos blocs clars al Congrés, un de constitucionalista i l'altre sobiranista?

—No, no crec que es facin dos blocs. N'hi haurà uns que governaran amb una tranquil·litat absoluta, un PSOE que, crec, farà una reflexió profunda i haurà de fer un discurs moderat —des de la consciència d'haver fracassat. A banda, hi haurà notes de color. Depèn del tema del dia, sentirem la Rosa Díez amb una astracanada de dimensions siderals i el dia que el tema els vagi bé a uns altres, seran ells que faran el discurs. Aquí el cas més significatiu és el d'Amaiur, perquè tenen set diputats, que no és poca cosa. Però crec que aquesta gent faran allò que sovint fan els bascos, tot i que amb

un estil diferent del PNB: al Congrés aniran a negociar allò que és seu i de la resta en passaran absolutament. Una mica com fa el PNB, que vota els pressupostos o el que sigui segons què n'obté. Aniran a les Corts espanyoles el dia que hi hagi alguna cosa que els interessi i la resta de dies ni tan sols s'hi presentaran.

—També la coalició Compromís ha aconseguit un diputat al Congrés.

—Venint de la sequera, de la penitència d'on es ve, això és un èxit. Personalment, va ser una de les alegries que vaig tenir la nit electoral. Però caldria assegurar-se bé que no sigui un èxit que tingui a veure amb la desfeta del PSOE. Això ja ho veurem. Se li hauria de demanar un cap molt fred: que sàpiga mesurar molt bé el canvi que ha aconseguit. Si dimensiona malament el seu èxit, li pot durar poc. Ja n'hem vist més, de casos d'aquests. A Esquerra li va passar això quan, el 2004, en va obtenir vuit. Si no saps per què has tret vuit diputats i et penses que és perquè ha crescut l'independentisme, et fots una galeta: aquests vuit diputats van ser resultat d'un martirologi i després la bromera torna al seu lloc.

—Hi ha noms catalans entre els ministrables. Us estimaríeu més que no n'hi hagués?

—Cada cop que hem tingut ministres catalans, quan han anat a Madrid han fet d'espanyols i no de catalans. A diferència de la tradició del ministre de províncies que, quan arriba a Madrid, procura que a la seva ciutat hi arribi l'AVE o hi facin un museu —això ho han fet andalusos, gallecs i castellans—, els catalans, quan anem a Madrid, ens hem de fer perdonar la vida oblidant-nos del país. Que algú em digui què ha fet la senyora Chacón, quina inversió significativa ha arribat gràcies a ella? És clar que, si ens havia de portar tancs, tampoc no calia que portés res.

Àlex Milian